ORSA skoltidning

GOD JUL!

Foto: Marianne Ehrlin.

Nr 4 1975 · 45 årgången

Advent och jul

Advent är en förberedelsetid till julen. Och den brukar vara en mycket upptagen och jäktad tid. Det är ju så mycket, som skall ordnas och grejas för att det skall bli en "riktig" jul.

Den vidlyftiga förberedelseapparaten har redan satts igång. Det julskyltas i affärerna, vi julhandlar och har julklappsbestyr, kylskåpet skall fyllas med god julmat och snart är det hög tid för mor i hemmet att ta itu med julstädningen och få julpyntat på traditionellt sätt.

Det är gott och väl med dessa yttre anordningar. Men hur går det med vår *inre julberedelse?* Jag menar den, som går ut på att bereda rum i hjärta och själ för Jesus. Han, vars födelsehögtid vi skulle fira, som kom och alltjämt "kommer till vår frälsning sänd" — blir det någon tid och plats över för honom i vårt julfirande? Är det inte risk för att han alldeles kommer bort bland de många materiella julbestyren, risk att vi glömmer bort det, som är julens egentliga innebörd och innersta mening?

Jesus har ett ord, som får en särskild aktualitet för oss i julförberedelsens brådа tid. Det är detta, som han en gång yttrade till Marta: "Du gör dig bekymmer och oro för många handa, men allenast ett är nödvändigt."

Julen är en högtid till minne av Guds Sons, vår Frälsares, inträde i denna värld. Utan honom har julen förlorat sitt väsentliga innehåll. Den blir som ett vackert omslagspapper kring ett tomt julpaket. Därför är det angeläget och synnerligen nödvändigt, att adventstiden får tjäna till att rikta våra tankar på Honom, som föddes i Betlehem, genom vilken Gud alltjämt söker och besöker oss och har ett livsviktigt ärende till oss.

Advent betyder inte bara, att julen nalkas. Det betyder: Den Evige och Helige själv nalkas dig och vill komma dig nära. "Se, din Konung kommer till dig."

Han vill möta oss i sin kyrka, komma till tals med oss i sitt ord och bli hälsad av oss med psalmer och lovsånger. Han vill få hälsa på i våra hem och ta våra hjärtan i besittning, driva ut de många onda och orena andar, som har sitt tillhåll där, och uppfylla oss med godhetens, renhetens och fridens helige Ande.

Julens Herre och Konung vill ta oss i sin tjänst. Han vill lära oss att leva livet så, som Skaparen har menat det: att ge ut våra krafter i oegennyttig gärning till glädje för varandra. Han vill skänka oss ljus över levnadsvägen och göra oss till ljusets människor — människor, som tar emot ljuset från honom och bär ut det i världen, så att det får lysa upp för alla, som på ena eller andra sättet har det mörkt.

Så låt oss öppna dörrarna för Honom, som nalkas oss i Advent, och göra oss redo att ta emot honom.

"Gör porten hög, gör dörren bred,
ditt hjärta till hans boning red."

Carl Strömlid.

JULEN

Nu snart är det jul och tomtarna kommer nästan till varenda gård, och delar ut paket till både stora och små. När julen är över har man så kul med det man fått.

Anders Pallin
åk 3

LUCIA

Nu blir det snart Lucia, och vi ska vara lucior. Det kommer att bli kul. Jag ska vara Lucia i Tallåsen. I år ska vi fira jul i Tallåsen. Det kommer att bli jätte-kul.

Annika Eriksson
åk 3

JUL

Nu är det snart jul. Det är kul på julafton, då får man så mycket julklappar. Det är spännande att öppna julklapparna, och se vad man får i alla paketena.

Caroline Johansson
åk 3

Köpes

Skoltidningen nr 2/1931 (med en ritad orsakulla på framsidan) är alldeles slut. Har Du tidningen kvar och vill sälja den, så betalar vi 20 kr. om den är något så när felfri. Vi köper även tidningar med mindre skador och fläckar. Vi hämtar tidningen, om Du ringer till skolkontoret (fru Liljeberg, tel. 0250 - 409 50) och talar om, vad Du heter och var Du bor. Eller också kan Du själv lämna in tidningen på skolkontoret, som ju finns i bibliotekshuset.

Hj. H—n.

† *Stig Ove Persson*

En kamrat har lämnat oss.

En elev och skolkamrat har lämnat oss. Visst stod Din bänk tom då och då, när Du kämpade Din egen tysta kamp mot en svår sjukdom, men Du kom ju alltid tillbaka så fylld av energi och livslust, att Du aldrig lät oss ana, hur svår din sjukdom var. Vi har svårt att förstå, att Du lämnat oss för alltid.

Du var så glad och orädd, Du hade den rätta glimten i ögat och Ditt generösa leende räckte till för både lärare och skolkamrater. Du var öppen och nyfiken på allt i Din omvärld. Du hade förmåga att pigga upp den tristaste lektion med Dina lustiga infall och frågor. Ibland var frågorna sådana, att varken lärare eller läroböcker kan ge svaren. Kanske har Du hittat svaren själv nu.

Vår saknad är stor, men vi är alla tacksamma för den tid vi fått vara tillsammans med Dig, Ove. Vi önskar Dig en skön vila. *B. J.*

ÄLGARNA OCH GRIM

När vi var i Sandsjö och plockade potatis hade vi vår hund, Grim, med oss. Jag släppte Grim. På åtta minuter hade han fått tag i älgar. Snart var vi färdiga med potatisen. Då vi gick och skulle hämta Grim, hörde vi honom hela tiden. Snart kom vi till en dyig bäck. Vi stod och lyssnade. Han hade hållit på att skälla i tre och en halv timme. Sen gick vi bort över bäcken. Vi sa: "Vi går hem, vi kan inte gå över bäcken." Men då såg jag ett ställe, där det kanske skulle gå att gå över. Pappa gick över först. Sen smög vi oss över myren och kom in i skogen. Vi smög bakom stenar. Sen kröp vi en bit, tills vi var framme. Där stod två kalvar och en ko. Vi visslade många gånger. Då kom Grim. "Hej!" sa vi.

Mikael Eriksson
åk 3

Vallåt och polska

Vår storspelman Gössa Anders Andersson, som gick ur tiden 1963, rönte under sin levnad stor uppmärksamhet för sin konst. Bland spelmän, äldre och yngre, var han högt aktad och respekterad långt över sockengränserna. Inom socknen var han ända till sin höga ålder flitigt anlitad, där låtar skulle spelas. Musikforskare har studerat hans spel, och stora kompositörer har använt sig av hans låtar. Han erhöll de högsta utmärkelser en spelman kan få. Hans musik har också blivit väl dokumenterad på band, skiva och t o m film. En hel del har det skrivits om Gössa Anders, inte minst i Orsa Skoltidning, men så vitt jag vet har ingen hittills gett oss någon helhetsbild av spelmannen — förrän detta år.

Jannes Karlsson, Täby, studerar musikvetenskap vid Stockholms universitet. I en trebetygsuppsats, som kom till trycket i somras, har han lagt ner mycket arbete på att ge en mångsidig bild av sin mors morbror Gössa Anders. (I fortsättningen förkortar vi dennes namn GA.) För att nå sitt mål har Jannes studerat inspelade intervjuer med GA, samtalat och korresponderat med spelmän och andra personer, som stod GA nära, läst allt skrivet om honom och låtarna och — naturligtvis — tagit del av tillgängliga inspelningar. Och det synes mig att Jannes har lyckats väl: Den, som läser den 86-sidiga uppsatsen får till livs dels en fullödig bild av GA som spelman och traditionsbärare, dels en förträfflig information om orsalåtarnas dialektala särdrag, det s k orsaspelet. Jannes uppsats är inte tryckt i så många exemplar och finns inte att köpa i handeln. Jag vill därför för vår folkmusikintresserade läsekrets presentera något av vad Jannes kommit fram till. Självklart kan det inte bli fråga om annat än en skumning av det digra materialet. Den som vill studera uppsatsen närmare kan säkert på något sätt komma över den.

I inledningen tecknar Jannes upp bakgrunden till det starka intresset för folkmusiken i socknen. "Den tidigaste bilden av musiken i Orsa ges genom Richard Dybecks uppteckningar av år 1851. Vid denna tid utgjorde fäbodmusiken en viktig och funktionell del av livet i bygden." År 1907 hölls den andra spelmansstämman i Mora med i första hand fiolspelmän. För Orsas del uppmärksammades Blecko Anders Olsson och den unge Gössa Anders Andersson. I samband med stämman företogs en del upptecknings-

Gössa Anders

arbete av forskaren Nils Andersson. Efter en viss nedgång av det dialektala spelet under 30- och 40-talet tog det fart 1948. Då bildades på Erik Moraeus initiativ Orsa spelmanslag med tiotalet medlemmar. Det blev främst GA och Gulis Erik Andersson, som fick rollen som traditionsbärare och läromästare till de yngre. (Det bör redan här nämnas en sak, som Jannes tar upp senare: GA hade dessförinnan flitigt spelat med ett eget spelmanslag.) Vid slutet av 40-talet inledde Sveriges Radio inspelningsarbetet med orsaspelmännen, ett arbete som med ett otal famträdanden fortsatt till våra dagar. Laget har nu ett tjugotal spelmän, varav flera unga. Man har också startat ett ungdomslag inom musikskolans ram. Om GA:s insats skriver Jannes: "Den nuvarande starka folkmusiktraditionen och uppfattningen om det gamla dialektala spelet är därför nästan helt baserat på GA:s spel. Det står fullt klart, att spelmannen på ett mycket troget sätt bevarade och förde vidare låtarna så som han själv fått dem i arv. Denna trogenhet behöll han, trots att han också tog upp en rik repertoar av gammal dansmusik."

I fortsättningen tecknar Jannes biografier över två spelmän, som haft stor betydelse för traditionen och GA:s spel, Blecko Anders Olsson (1832—1921), "Orsas rese och mästare i fiolspel" samt Jemt Olov Ersson (1872—1938), Jamt Lov kallad. Det skulle föra för långt att här närmare gå in på dessa intressanta spelmän. Båda är väl värda var sin uppsats. Bleckos föredöme lär ha varit stor-

Även vi har julmarknad!

Julklappstips!

Stackmora Handel
Telefon 403 22

Mönstrade rullgardiner
i bomullsväv.
Endast 72: 50. Bredd 120 cm.
Även i bredderna 130, 140, 150.

Hedins

Högaktuellt till jul...
DOCKSKÅP med möbler
till flickorna
BYGGSATSER, Lego m. m.
till pojkarna

Klockars
Telefon 403 20

Du hittar säkert något bra julklappstips hos

Ekipera med kvalité
Aug. Larssons
TEL. 40021 ORSA

Nyttiga julklappar är alltid välkomna!

Här några exempel:

Dresskjortor	fr. 34: 75
Sport- o. arbetsskjortor	fr. 19: 75
Slipsar	fr. 24: 75
Pyjamaser i trikå, både kort ärm o. korta ben samt lång ärm o. långa ben	fr. 24: 50
D:o i poplin	fr. 27: —
Morgon- och badrockar i stor sortering	fr. 98: —
Skinnmössor, äkta skinn	fr. 103: -
Handskar, äkta skinn	fr. 34: 50
D:o, vinyl nappa	fr. 16: 25
Fingervantar	fr. 10: 75
Polotröjor, acryl	fr. 27: 50

EXTRA! MÖNSTRAD HERR-PULLOVER: 100 % ull, reg-pris 79: 50, säljes så långt lagret räcker för 49: 50.

Som vanligt har vi stor sortering i konfektion, ex: KOSTYMER fr. 348:-, BLAZERS fr. 258: -, ÖVERROCKAR från 228: -, LÅNGBYXOR fr. 96: -, SPORTJACKOR fr. 79: 50.

I vår moderna och utökade affär har Ni möjlighet att i öppna montrar och hyllor själv välja bland massor av kvalitetsvaror.

Urval · Kvalité · Service

Berglinds
S. Davidsson
ORSA
Tel. 400 05
HERREKIPERING · HERRKONFEKTION

★ Gynna
★ Skoltidningens
★ annonsörer!

spelmannen Hassis Anders Hansson, eller Maklins Anders (död 1857), som var gift med en kvinna av Gössasläkten. Om Jamt Lov kan nämnas, att han under många år var spelkamrat med GA. I samspelet trakterade han altfiol, och det gjorde han så förnämligt, att han blev mycket uppmärksammad vid stämman på Skansen 1910.

Så följer biografiska uppgifter om GA själv. Där får vi bl a veta följande: GA föddes den 20 maj 1878 i Holen. Fadern hette också Gössa Anders Andersson och modern Hassis Anna Larsdotter. Redan i sjuårsåldern började GA spela, till en början på en lånad fiol. Fadern trallade många låtar för honom, och GA menar sig ha fått en stor del av sin genuina repertoar efter honom. Dock var föräldrarna på grund av sina religiösa värderingar inte positiva till sonens spel. Men av Bergman och Rehnström fick han både fiol och undervisning, när han var i tioårsåldern. Som sextonåring spelade han första gången ensam till dans, och han blev snart en flitigt anlitad spelman. 1896 bildade Orsa Skyttegille en musikkår, där GA spelade althorn. Han spelade också klarinett i en senare bildad sextett. Som gift med Agdur Anna flyttade GA till Agdurgården i Viborg. Tillsammans med två av barnen, Anders, som spelade klarinett och Anna, som trakterade fiol bildade GA en spelmanstrio, som blev en huvudattraktion vid hembygdsfester. Trion framträdde i radio och företog turnéer i landet. Samtidigt odlades samspelet med Jamt Lov, som hade det största inflytandet på GA:s utveckling. Ibland träffades orsaspelmän på GA:s initiativ i större lag, t ex då Orsa Hembygdsgård invigdes år 1920.

Under 30-talet lärde sig GA många låtar från omkringliggande socknar såväl som nyare typer av gammaldanser. Med familjetrion som bas bildades en större grupp för gammaldans.

Som nämndes i inledningen fick GA under åren motta många utmärkelser. Det började med stämman i Mora 1907, då han belönades med ett andrapris. Samm pris fick han vid stämman 1908. 1933 blev det spelmansmärket i silver och 1933 guld. 1956 var det Sven Kjellström-plaketten. Kronan på verket blev den av Bror Hjort instiftade Gås Andersmedaljen.

Jannes avslutar biografin över GA med följande fina formulering. Vi, som kände GA instämmer däri: "Vill man till sist säga något om GA som helhet måste det bli, att han av alla upplevdes som en värdig och ödmjuk människa. Han var fåordig, och man hörde sällan de anekdoter och trollhistorier, som annars kan vara så vanliga bland spelmän. Han satte i stället spelet i främsta rummet och koncentrerade sig på att framföra låtarna på ett stiltroget och behärskat sätt, utan varje form av artistmanér eller strävan att briljera."

Om GA:s instrumentfattning och spelteknik får vi veta följande: "GA satt rakryggad och bredbent med fiolen väl under hakan och med god lyftning. Han höll stråken vid froschen med känsliga fingrar och ett lätt stråktryck. Endast underarmen förde stråken, som gick vinkelrätt över strängarna . . . Vänster hands lillfinger var förvånansvärt aktivt . . . Det arbetade utan att han behövde sträcka sig med många drillar och mordenter och, verkar det, konsekvent genomförde dubbelgrepp för a på d-strängen och e på a-strängen. Detta är ett viktigt stilmedel, som berikar klangen hos dessa toner."

Största delen av Jannes' uppsats upptas av en musikalisk analys av GA:s låtmaterial. Med hjälp av en mångfald notexempel, scheman, tabeller och diagram ger författaren en nog så inträngande bedömning av de olika låttypernas och låtarnas form, omfång och melodik, tonalitet och skalor, rytm och ornamentik, kort sagt allt som vi kan sammanfatta i ordet "orsaspel".

Nu har vi hamnat på det vetenskapliga planet, och det skulle nog föra för långt att närmare gå in på dessa saker. Det får räcka med några synpunkter, som kan ha allmänt intresse.

Låtarnas form har Jannes studerat med avseende på antalet repriser och antalet takter i varje repris samt reprisernas inre byggnad. Han har kommit fram till, att övervägande antalet polskor har två repriser (35 av 42). 6 polskor har tre repriser och endast en har fyra. GA:s polskor har oftast en annorlunda form än den gängse typen: "De är sällan symmetriska och enhetliga i fråga om antalet takter i reprisen." Ett intressant fenomen i polskorna är det s k draget eller fridraget. Det är benämningen på ett extra stråkdrag som skjuts in mellan två repriser, och det lär ha använts när spelmannen behövde markera takten särskilt noga, då de dansande kommit i otakt. Draget har av dagens spelmän tagits upp som ett typiskt dialektdrag.

I kapitlet Tonalitet och skalor skriver Jannes bl. a.: "Min första erfarenhet av det klingande materialet gav upphov till upplevelsen av två skilda typer av tonalitet. Den ena överensstämde, med någon modifikation, med min västerländskt uppfostrade uppfattning om durtonalitet. Den andra och mest representerade kategorin utgjordes av en tonalitet, som med viss ansträngning kunde

Gössa Anders med dotter samt några andra spelmän på Rommehed år 1948.

accepteras som moll."... Jannes träffar ofta på avvikelser från den tonala mollskalan och "kast mellan de olika intonationerna". Det är i detta sammanhang, som de "svävande" tonerna, kvartstonerna, som för ett ovant öra kan te sig falska, kommer in.

På följande sätt kommenterar Jannes en typisk låt (Melodin till Orsa Långdans) kasten i tonalitetsupplevelsen: I noterna har han besiffrat vissa ställen och skriver så här: 1. Redan upptakten bjuder på en kvartston mellan c och ciss, som ger en osäker tonalitetsupplevelse. 2. Rent fiss, som leder tanken till dur. 3. Nu rent c, en ren mollkänsla o s v.

Angående kvartstonerna menar Jannes, säkert med rätta, att de inte för GA:s del är fråga om falskspelning. De användes ju konsekvent. GA har förresten själv talat om toner, som ligger "just mittemellan".

Kapitlet om rytmen i orsalåtarna är av stort intresse och utgör en viktig del av dialekten. Jannes betonar helt riktigt vikten av en gehörsmässig inlärning. Notbilden ger en ofullkomlig bild av verkligheten och får fungera som ett komplement. Att rytmiken vållat herrar uppteckнare huvudbry kan man väl förstå, då man läser följande citat ur Nils Anderssons Svenska Låtar angående Blecko Anders, men också gällande för vår GA: "... I en dylik låt helt plötsligt bryter fram en serie kraftiga, tunga stråk, vilka giva ett särskilt eftertryck åt någon viss del av en repris och genom att därvid liksom vilja vräka undan de skrankor, som bildas av tempo, taktindelning och rytm, åstadkommer en underbar och betagande verkan."

Med notexempel visar Jannes på särdrag i rytmen: rytmförskjutningar, synkoper ("häng" över taktstrecken), vanliga trioler, "stortrioler", accelerandon, ritardandon och andra märkvärdigheter. En och samma polska innehåller för det mesta flera olika rytmiska figurer.

Nära ihop med rytmiken hör ornamentiken, utsmyckning eller vad vi spelmän kallar "krus". Jannes skriver: "Ett av de mest framträdande stildragen hos GA är ornamentiken, som ger det melodiska förloppet mycket av dess karaktäristiska färg". Detta med kruset har säkert också vållat uppteckнarna bekymmer. Se här vilka beteckningar de fått använda sig av, för att så gott det nu går avbilda verkligheten: förslag, efterslag, mordenter, drillar, kvintolfigurer, sextondelsfigurer m m. Och de förekommer mycket rikligt! Av 373 takter i polskmaterialet innehöll 347 takter ornament av nämnda slag. Jannes har t o m räknat fjärdedelsnoterna, 1191 st, och funnit att 43 % av dem var försedda med krus. Trots att GA inte alltid från gång till gång spelat ornamenten exakt lika (en omöjlig uppgift), finner Jannes "en förvånansvärd enhetlighet och trogenhet hos spelmannen. Detta har sin grund i att låten och ornamenten är nära förknippade och samtidigt lärdes in på ett mycket grundligt sätt."

I slutet av sin uppsats redogör Jannes för de många källor han fått ösa ur. Han berättar om de förnämsta uppteckнarna: Nils Andersson, Olov Andersson, Carl Gudmundsson, Karl Sporr och Nils Ståhlberg. En redogörelse för det nog så omfattande inspelningsarbetet av Sveriges Radio och intresserade personer tar upp en hel sida. Avslutningsvis presenterar Jannes två verkligt värdefulla låtregister, det ena med de första takterna

Forts. å sid. 15.

Något extra gott till jul

måste det naturligtvis vara!

ICA-butiken ORSA

har allt Ni vill ha i matväg och delikatesser.

Orsas billigaste bensin?

Alltid ett fint köp att köra till Fina ...

Frick & Bergman

Tel. 406 96

Närbutik som är öppen när andra har stängt ...

FINA

Fullständig bilverkstad · Allt inom däckservice

Tvättmaskin som tvättar, vaxar och torkar bilen

Hej!

Titta in och bekanta dig med nya familjen Volkswagen – fyra bilar och samma idé: Framhjulsdrivna, säkra, ekonomiska, rymliga, praktiska. Och körglada!

Polo. Den nya Folkan!

En pigg och rolig liten krabat som är större än du tror.

Välkommen!

bil & buss

Mora, tel. 150 50

Kallär börto Emi

E sått twer kallör jen warmån sumårdag
Pä ö Låv jettöd döm ö sämsöst bra i lag
Döm weld-si jen sö tist ä lungön wa
Dar bruköd döm öldtil, dar add dö ä sö bra.

Åv fruköstöm ö wärmåm döm kund bi trättör mjö.
Pä nikköd-til ö sömnöd ö Låv lajkö sö
Döm snårköd ö döm skrajtöd, e ärdöst döm mådd
Tast Pä duköd-o Låva att snårt ä kaffe wa.

ERNST

SKOLAN

Fröken är så snäll,
som en söt karamell.
Bänken den är så hög,
och stolen är så trög
Matematiken är rolig
men historien är knappast trolig.
Skolan är ibland tråkig,
för den är så bråkig.

Anneli Nygårds
åk 5

OVO skolfilmförening upphör

Den 16 okt. i år hölls ombudsmöte med skolfilmföreningen. Då behandlades en skrivelse från Rättviks skolstyrelse med uppsägning av medlemskapet för Ore. Sedan uppsägningen godkänts, finns alltså bara Orsa kvar. Våmhus lämnade ju föreningen redan för ett par år sedan. Och under dessa förhållanden finns inte längre någon anledning att ha föreningen kvar. Föreningens styrelse har därför beslutat att föreningen skall upphöra och gett undertecknad i uppdrag att sköta om avvecklingen. Arkivets förvaltning skall fr. o. m. år 1976 skötas av skolstyrelsen, som också så småningom — när avvecklingen är klar — får överta kassabehållningen och andra tillgångar. Men det torde dröja en lång tid in på nästa år, innan allt är färdigt. Det är många detaljer, som först måste klaras upp: Ores andel skall betalas ut, försäkringar skall flyttas över, arvoden utbetalas, ATP för 1974 betalas och för 1975 deklareras m. m.

Av föreningens sista styrelseberättelse framgår, att arkivet nu har 126 filmer. Under verksamhetsåret 1974—75 har 555 filmlån expedierats, varav 513 till Orsa och 42 till Ore. Föreningens styrelse har bestått av Knut Edmarker, Orsa (ordf.), Bo Wallner, Ore (vice ordf.), Hj. Hedman, Orsa (sekr. och kassör) samt Bertil Wenngren, Ore, och Sven Lilja, Orsa.

— — — —

Tanken på en skolfilmförening uppstod år 1948. Det var dåvarande folkskolinspektören Axel Calleberg, som insåg filmens betydelse för undervisningen och arbetade för att få filmföreningar organiserade i hela sitt inspektionsområde.

På hans uppdrag sammankallade undertecknad representanter för skolstyrelserna i Orsa, Våmhus och Ore i februari 1949, och på detta möte beslöts att bilda Orsa-Våmhus-Ore skolfilmförening (OVO).

Insp. Calleberg kom också till sammanträdet. Han hade med sig ett utkast till stadgar, som efter vissa ändringar antogs. Övriga närvarande — alltså OVO:s stiftare — var: för Orsa skolstyrelse ordf. Herry Borgquist och överlär. Hj. Hedman, för Våmhus folkskollärarna N. A. Holmström och Nils Rådström, för Ore skolstyr. ordf. Erik Thomsgård och överlär. Janne Dalfors.

Under verksamhetstiden har endast två personer innehaft ordförandeposten, nämligen Herry Borgquist åren 1949—1968 och Knut Edmarker 1968—1975. Hj. Hedman har hela tiden varit kassör och från 1951 även sekreterare.

Uppbyggnaden av filmarkivet gick i början ganska fort. Redan inför höstterminen 1949 redovisas 33 inköpta filmer, alla utan ljud och alla utom en i svartvitt. Därför var de också billiga. Av de 33 filmerna kostade 11 mindre än 200 konor, och en film — Explosionsmotorn — kostade endast 80 kronor.

Styrelsen försökte göra inköpen så, att varje årskurs skulle få något att titta på. För klass 3 t. ex. fanns filmerna I Dalom på farfars tid, Nisse lär sig karttecken, Getingen hemma och på jakt, En igelkottsfamiljs liv och leverne samt Hur larv blir fjäril. För klass 5 fanns Med Jens på Jylland, Bland Dovrefjällen, Våra lökväxters utveckling, Golfströmmen, Bergsbönder i Schweiz, Roten samt Vattnets kretslopp.

— — — —

Vid senaste styrelsesammanträdet avtackade ordföranden sekreteraren-kassören och arkivarien, vilka i första hand skött verksamheten. Han uttalade sin förvissning, att föreningen varit av stor betydelse för skolans undervisning. Tillsynslär. Bertil Wenngren framförde orebornas tack för ett mycket gott samarbete under de gångna 26 åren.

Hj. H—n.

Julklappar
med bestående värde!

Ur · Guld · Silver · Nysilver · Tenn · Rostfritt · Optik

Armbandsur, Fickur, Stoppur, Väggur, Köksur, Signalur, Resur, Väckarur, Ringar, Armband, Kedjor, Berlocker, Pärlcollier, Broscher, Örhängen, Smycken, Manschettknappar, Bokmärken, Papperskniver, Skedar, Gafflar, Knivar, Druvsaxar, Besticksaker, Skålar, Ljusstakar, Brickor, Fat, Bägare, Kannor, Askfat, Skrin, m. m. Glasögon, Glasögonfodral, Kikare, Barometrar, Läsglas, Lupper, Mikroskop m. m.

Cigarettändare · Förlovningsringar · Presentkort

Rich. Thorby AB
UR · OPTIK · GULD
ORSA

Åk 6 HANSJÖ

Från vänster: Jan Erik Köpman, Johan Lindström, Pernilla Rosensson, Johan Lindström Lärare Rune Mångs

Orsa Lärarförening

höll den 20 oktober sitt 80:e årsmöte i Digerbergets skola, där tillsynslärare Janne Broberg hälsade välkommen. Efter ett litet kåseri om sin fiol inledde så Pelle Jakobsson med ett musikstycke, ackompanjerad av Eric Ullström.

Missionsförsamlingens pastor, Karl Håkansson, stod för den traditionella andaktsstunden, varvid han, med utgångspunkt från Tim. 2: 8—9, försökte att med händelser ur kyrkohistorien visa att "Guds ord bär icke bojor".

Ordföranden Einar Skött höll parentation över den sedan förra årsmötet bortgångne Erik Bjarling, vars minne ägnades en tyst minut. Därefter spelade Pelle Jakobsson och Eric Ullström Sorgekväde av Axel Hambraeus.

Ur årsmötesprotokollet kan nämnas att föreningens ordf. Einar Skött, som frånsagt sig omval, på grund av att han numera tjänstgör i Mora, efterträddes av rektor Olle Bjärkmar. Styrelsen fick i övrigt följande sammansättning: Hans-Erik Laggar, kassör, Siv Larsson, sekreterare, samt Ingegerd Fjelstad och Börje Leksell.

Från Justitiedepartementet hade kommit bekräftelse på att den förra året utsedde Olle Bjärkmar antecknats som ansvarig utgivare för Orsa Skoltidning.
Till redaktionskommitté i övrigt omvaldes: Christina Hjelte, redaktör, Johannes Hasmats, Pelle Jacobsson, Ulla Enmalm och Jan-Erik Broberg.

Hj. Hedmans förslag, att hela nettovinsten, som stod till årsmötets förfogande, balanseras till nästa år, tillstyrktes. De förslag till ändringar i lärarföreningens stadgar och i bestämmelserna för Orsa Skoltidnings Stipendiefond, enligt principbeslut av lärarföreningen i oktober 1974, antogs i sin ändrade lydelse.

Efter det att Pelle Jacobsson uttryckt årsmötets stora tack till den avgående ordföranden, och Hans-Erik Laggar överlämnat blommor, vidtog så samkväm i matsalen under gemytliga former. Därefter kom kvällens stora begivenhet: "vår egen" riksdagskvinna Birgitta Hambraeus' föredrag om sin och några andra riksdagsmäns studieresa till det moderna Kina som kinesiska statens gäster. De upplevde den nutida kinesiska kulturen närmast som en chock. Människorna var så vänliga, hurtiga och fruktansvärt effektiva och allt så oerhört centralstyrt.

Imponerad, omskakad, förvirrad kom jag därifrån, avslutade Birgitta kvällens otroligt intressanta och medryckande reseskildring.

Efter föredraget lämnades tillfälle att ställa frågor, vilket flitigt utnyttjades. Frågestunden bröts dock till sist på grund av den sena timmen, och rektor Bjärkmar uttalade åhörarnas varma tack och överlämnade blommor.

S. L.

Ostbergs
DAMFRISERING
Telefon 402 08

Varför inte säga JA
till något fackmannamässigt och bra!
Entrab Rör AB
— *Hans Rabenius* —
Tel. 0250 / 511 00
Säkrast efter kl 17.oo
Swälasgården
790 74 SKATTUNGBYN

Vi bjuder på kaffe på Lucia!
Välkomna till
ÖK
ORSA · Tel. 402 80

Du hittar säkert något bra julklappstips hos
Ekipera med kvalité
Aug. Larssons
TEL. 40021 ORSA

Biologi-exkursion

Under höstterminen i åk 8 får eleverna göra en ca tre timmar lång biologiexkursion. Denna börjar med att de går en snitslad bana, där de får göra egna observationer och besvara frågor. I slutet av banan finns ett stationssystem. Detta ser ut så här:

UNDERSÖK EN VÄXTRUTA

Ett snöre spänns ut i en fyrkant med tre meters sida. Alla växter inom rutan artbestäms och antecknas. Noteringar görs också om hur vanliga de olika växterna är *inom* rutan.

DJUR I VÄXTRUTAN

Med hjälp av en speciell håv (slaghåv) infångas t. ex. insekter. Dessa artbestäms om möjligt på platsen. Om inte tas de hem för vidare studier.

UNDERSÖK pH-VÄRDET (SURHETSGRADEN)

Med hjälp av en indikatorlåda tar eleverna reda på pH i jorden, dels i skogen, dels ute på en äng. Resultatet visar, att det är surare i skogen.

UNDERSÖK MARKPROFILEN

Två gropar har i förväg iordningställts, en i skogen och en ute på ängen. I dessa görs iakttagelser av de olika lagren. Färgerna noteras och lagrens tjocklek antecknas. Med hjälp av litteratur bestäms jordmånen.

PLOCKA LAVAR OCH MOSSOR

De elever, som ej tidigare haft möjlighet att göra sig en egen lav- och mossamling, får nu tillfälle att göra en sådan.

DJUR I FÖRNAN (ÖVERSTA LAGRET PÅ MARKEN)

Förna samlas in i en plastpåse för att sedan tas till skolan, där mikroskopiska djur tvingas ut ur förnan med hjälp av en förnatratt. Studier av dessa djur sker sedan under en laboration.

Med en sådan här exkursion får eleverna förhoppningsvis upp ögonen för biologin utanför klassrummet. Kanske han eller hon på egen hand får lust att göra små upptäcktsfärder i vår rika natur.

T. J.

Julekipera
era småttingar i
Barngarderoben
Tel. 402 19

Åsa Lindberg och Ella Andersson gör pH-bestämning.

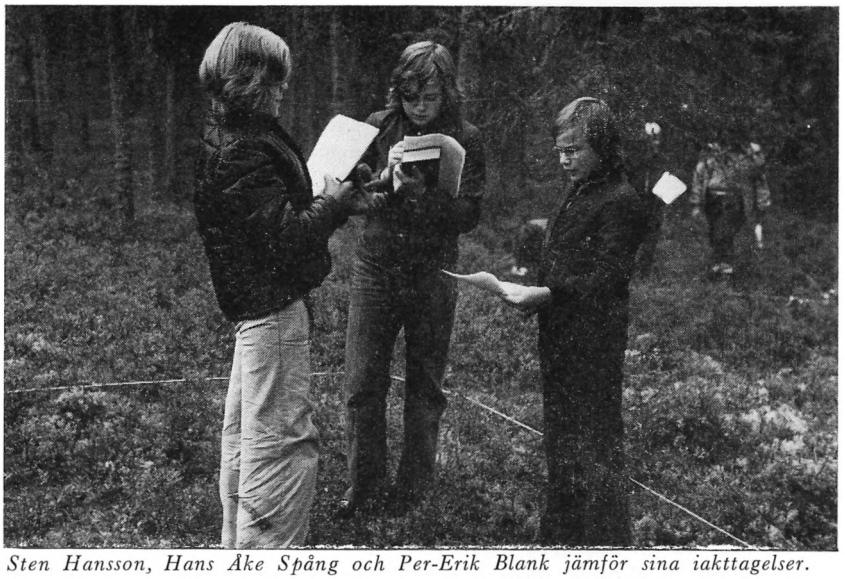

Sten Hansson, Hans Åke Spång och Per-Erik Blank jämför sina iakttagelser.

Britt Näs, Anette Norström, Ingela Larsson och Marina Sandberg gör artbestämning i växtrutan.

Bengt-Arne Höijer och Anders Hanbraeus släcker törsten.

Patricia Ryffé och Ulrika Hornberg undersöker markprofilen ute på ängen.

Sonja de Vreeze och Per Stäring fångar insekter med slaghåv.

GOD JUL
önskas ärade kunder!

Wikners Eftr.
Holen, tel. 440 02

Julfin!
Trevliga klänningar, västar och kjolar. Långbyxor.
DAHLS EFTR.
Tel. 401 91

Armbandsur, köksur
— alltid aktuella julklappar
Urmakare
GUST. HELGESON
UR · OPTIK · Järnvägsgatan 27
Tel. 408 05

AGA:s nya
Radiator-TERMOSTAT
Ekonomisk värmekomfort. Prisbillig. 5-års garanti.
NILSONS VVS AB
0250 / 400 35

Julklappar . . .
Hattar och mössor, garn, handarbeten, modeartiklar
Albert Andersson
Mode- & Handarbetsaffär
Tel. 400 04

Stövlar, tofflor
— populära julklappar!
Finnpers Skoaffär
Tel. 402 32

Orsa Sparköp
önskar ärade kunder

God Helg!

ANDERS NÄS

Glasmästeri
ORSA

Järnvägsgatan 27
Tel. 408 91, bost. 411 78

Bilglas ✠ Fönsterglas
Inramningar

Julklappen för hemmet!

Frysskåp, frysbox eller tvättmaskin?

Luxor Radio · TV

Vänd Er
med förtroende till

Holmbergs EL
Radio och TV AB
Orsa
Tel. 401 50, bostad 402 03, 421 20

När vi sitta i vår bänk . . .

LUFSEN

—Helena Rubinsten, Kennelklubben Överås.

—Hm.. jo, goddag, jag ringer angående annonsen i Kennelbladet. Colliekull efter Carr 2 Helionstab.

—Aha, ja det är verkligen en mycket fin kull. Men tyvärr, eller ska vi säga tursamt nog, har det inte varit så många förfrågningar ännu om köp av valpar. Kullen består av sex stycken valpar, varav två är tikar.

Så började ett telefonsamtal, som skulle ge upphov till en rad av små överraskningar och nyheter för mig. En månad senare åkte jag ner till Överås, för att stifta närmare bekantskap med "Lufsen".

När jag kommer till hundkenneln, möttes jag av en kvinna i trettioårsåldern med sprudlande glatt humör.

—Hejsan! Välkommen till Överås. Följ med mig in till hundgården, så ska vi titta på de hundar som är kvar i kullen. Två hundar är sålda redan.

—Hej! Ja, det ska bli roligt att få se hur de har växt till sig allaredan, sade jag, medan nyfikenheten och spänningen pirrade inom mig. Vi gick in i ett rum, som enbart var lämpat för hundvalpar.

—Å, den där hunden vill jag ha! sade jag och pekade på en sobelfärgad liten hundstackare, som kravlade omkring på fyra "plutte" ben.

—Aha, du menar "Lufsen". Ja, det är en liten pigg fyrfota krabat, som försöker undersöka hela den stora vida världen. Jämt först till maten. Att "mucka" gräl med sina syskon gillar han tydligen också. Ni har verkligen tur, för ännu är den lilla bråkstaken inte såld.

Jag tog upp valpen. Kanske tyckte han om mig en aning redan. I alla fall tyckte han jag luktade annorlunda, för han nafsade mig lätt i tummen.

Vi bestämde att jag skulle komma igen om tre veckor, och då för att hämta min lilla "goding". Helena talade sedan om hur en valp skulle skötas; med oändligt många vitamintabletter per dag, motion, vila och alla andra nyttiga och nödvändiga saker. Vi gjorde upp om betalningen och skrev under en hel del viktiga papper.

Vi återvände till valparna en sista gång, innan jag skulle fara, men då låg de och sov. Jag tackade därför Helena och vände hemåt i min bil.

Tre veckor släpade sig fram, innan jag på nytt kunde fara till Överås och hämta "Lufsen".

Helena kom som förut med ett lika glatt humör och mötte mig, och jag hälsade på henne. Vi gick sedan tillsammans och hämtade Lufsen med tillhörande filt med mammans lukt. Filten måste jag ta med för att den nya miljön inte skulle verka alltför skrämmande för honom. Lufsen hade växt åtskilligt på bara tre veckor. Flera hundskall från Lufsen och de andra hundarna mötte oss.

När allting var "klappat och klart", bar jag iväg hunden under spridda protester från de andra hundarna, men Lufsen var tyst. Ett par stora bruna ögon tittade undrande på mig.

— Vem är du egentligen?

Innan vi skildes, kom Helena och jag överens om att hålla kontakt per telefon den närmaste tiden.

Resan hemåt med bil gick utan några katastrofer för Lufsens del. Men när vi väl kom hem innanför dörren, blev det en stor blöt "fläck" mitt på mattan i stora rummet. Men vad gör väl det? "Lufsen" är bara min hund!

Anneli Matslofva
åk 9

POLIS-HUNDEN

En sommar, när jag var tio år, var Anna Nordlöv och jag nere vid semesterbyn. Vid sista huset såg vi, att några poliser höll på att träna en schäfer. Vi stannade för att se på. Först gick tre poliser in i stugan och lämnade dörren öppen efter sig. Den fjärde polisen tog hunden med sig en bit bort. Där kastade han sig ner och låtsades vara död. Hunden började nosa på honom. Till sist sprang han iväg in i stugan och tog tag i byxbenet på den ena polisen. Han drog och skällde. Till sist följde dom med honom till den, som spelade död. Efteråt fick han beröm och ett stort köttben.

Viveka Berg
åk 5

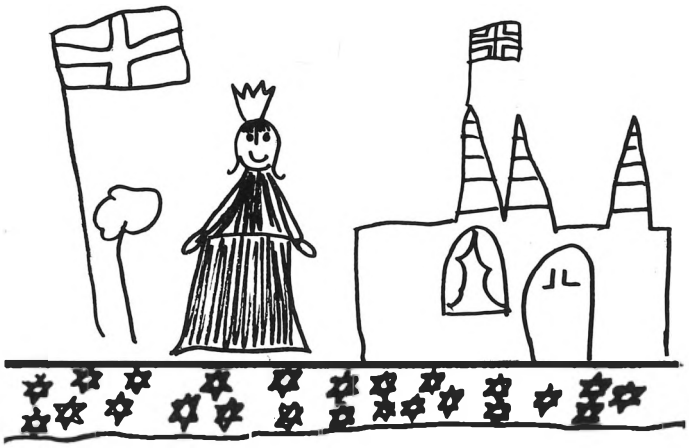

Överst: Camilla Spännar
åk 1

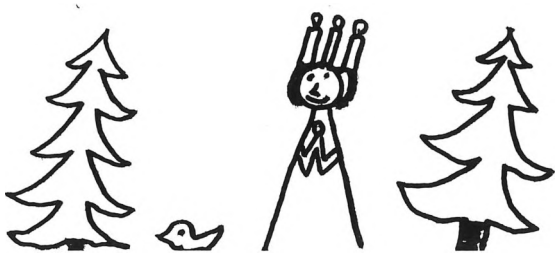

Underst: Katarina Nordin
åk 2

SKRIKET

En höstkväll i oktober var jag ute och gick med Silva (min hund). Vi gick promenaden förbi kyrkan. Där mötte vi en man, som jag aldrig hade sett. Han hade en svart kappa på sig. Plötsligt fick jag för mig, att han var lik farbror Pål, som hade dött för 8 år sen. Jag gick hem, för jag hade lovat mamma vara hemma kl. 21 30. Jag åt en smörgås och drack lite mjölk. Sen gick jag och la mig. Jag kunde inte sova, jag bara tänkte på farbror Pål. Sen beslöt jag mig för att läsa min nya Kulla-Gulla bok. När jag hade läst 40 sidor gick jag upp och tittade på klockan. Den var 23 00. Jag gick och tittade på mamma och pappa. De sov. Jag gick till sängs hos Silva, men jag kunde inte sova. Jag tog på mig och satte på Silva kopplet och gick ut. Vi gick förbi kyrkan. Klockan var nära 24 00. Vi gick till farbror Påls grav. Jag stod och tittade länge. Sen gick vi lite omkring. Plötsligt hörde jag ett skrik. Den svarta mannen kom fram till mig och sa:

— Tillhör ni de dödas nattklubb?

— Nej! sa jag.

— Aj! vad jag slog mig.

Mamma ropade:

— Frukosten är färdig!

Jag hade ju bara drömt.

Karin Lörvall
åk 5

EN SKOLDAG

En dag i skolan kan ibland vara dryg,
när man ibland verkar tyst och blyg.
Ibland talar alla i kör,
så man intet hör.
När ingen är tyst,
så hör man inte ett knyst.
Pojkarna tystnar så fort det blir sång,
det gör de alla på en gång.
När man läser i en läsebok,
kan man aldrig på pratet bli klok.
När man går ut på rast,
tystnar pratet med en hast.

Boel Andersson
åk 4

Toyota
Alfa-Romeo
Alltid
bra, begagnade
bilar
i lager!
BERGLÖFS BIL AB
Tel. 404 57, 407 20

Orsa Trafikskola
— *Inge Nyman* —
Tel. 406 85, Orsa
Teori tisdagar kl 19
Kyrkogatan 21

Villa-
och husägare!
Badrum, golv och parkett
Plast, kork och linoleum, läggning och slipning.
Heltäckande: Forshaga, Gammelstaden. Även avpassade.
Nääs Måleri
golvavd.
MORA, Fridhemsplan 4 C
Tel. 0250/136 62

Överord? Inte alls. När jag valde spånskivor från Orsa Plattfabrik för huset fick jag ett material med många goda egenskaper. ORSA-PLATTAN är lätt att bearbeta med vanliga handverktyg, och uppsättningen går fint med hammare och spik. Den släta ytan ger bra resultat för både målning och tapetsering.
AB Orsa Plattfabrik

Orsa gymnasieskola
Kommunala vuxenutbildningen

Orsa gymnasieskola
Orsa vuxengymnasium

planerar följande kostnadsfria utbildningar med början i januari månad 1976.

Hemteknisk skola, allmän kurs, 1 termin.	*Börjar*	*7 januari*
Hemteknisk skola, textil variant, 1 termin	„	*7* „
Sömnad med fackteckning, 1 termin	„	*7* „
Vävkurs, 10 veckor	„	*7* „
Sömnadskurs, dagtid varje onsdag	„	*7* „
„ „ torsdag	„	*8* „
„ „ fredag	„	*9* „
„ „ tisdag	„	*13* „
„ kvällstid varje onsdag	„	*7* „
„ „ tisdag	„	*13* „
Knuttimringskurser, kvällstid	„	*12* „
„ „	„	*14* „
„ dagtid	„	*12* „
„ „	„	*2 febr.*
Maskinskrivning, kvällstid	„	*13 januari*

Platser till ovanstående utbildningar kan finnas lediga.

Välkommen att kontakta vår exp. tfn 0250-402 72, 404 60.

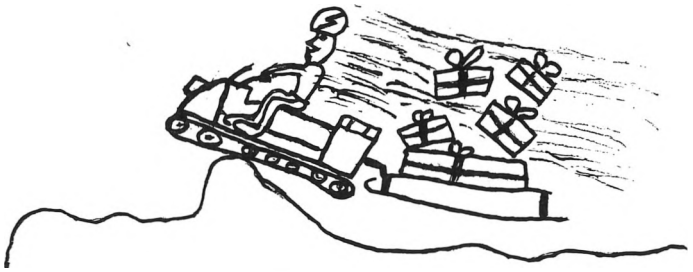

Överst: Måns Klockar
åk 3

Unders.: Mats Moraeus
åk 5

SAGAN OM RENEN

Det var en gång en ren. Det var morgon. Renen vaknade. Han åt frukost. Sen gick han på promenad, men då fick han se en ekorre. Ekorren åt på en kotte. Då hoppade ekorren ner, och kotten föll ner. Då började ekorren tala, och renen började tala. Samma dag var det renjakt. Renen hörde ett skott. Renen sprang iväg, och renen klarade sig. Den skuttade hem, och det var dumt. Det var ju därifrån skottet kom. Helt plötsligt kom en man, och renen sprang.

Christina Kallin
åk 1

NÄR JAG FICK EN HUND

En dag föddes fem små valpar. Deras mamma heter Faxa och är väldigt snäll. Valparna växte och växte för varje dag som gick. De busade nästan jämt. Men ibland blev de trötta. Då gick de och lade sig. Sen blev de större och fick vara ute i gräset och leka. Jag ville så gärna ha en, men mamma sa bestämt ifrån. Men jag tjatade och tjatade på henne och när sommarlovet började, fick jag en i alla fall. Han heter Acke och är en släthårig foxterrier.

Eva Persson
åk 5

LOKET OSKAR

Oskar var ett gammalt lok. Oskar stod i ett tågstall. Han hade väldigt tråkigt, för alla andra tåg var så högfärdiga för att de fick åka ut ur stallet ibland.

Oskars högsta önskan var att få börja åka på räls igen.

En dag pratade alla lok om att det skulle bli ett tågmuseum. Alla loken skröt över hur fort de kunde gå. En dag kom en massa gubbar och tittade på alla tågen.

Oskar trodde att han skulle bli bortglömd, men då trodde han fel. Gubbarna kom fram till honom och tittade på Oskar från alla håll. De sa: Det loket blir bra, det tar vi.

Oskar bogserades till en stor park. Där gjordes han ren och smordes.

En vecka efteråt fick Oskar sin önskan uppfylld. Han körde ett tåg i parken till tågmuseet.

Helena Löthman
åk 4

NÄR JAG VAR PÅ GOTLAND

Jag och mina kusiner och min moster var på Gotland i somras. Vi åkte färja från Nynäshamn till Visby. Vi gick runt för atts se, om det fanns något mysigt ställe att äta på. Medan vi gick, så passerade vi en trädgård, som hette De Badande Vännernas trädgård. Vi gick igenom den och tittade på olika växter och träd. Trädgården var bevarad sedan 1800-talet. Slutligen hittade vi ett mysigt ställe som hette Rosengårdens restaurang. Vi tillbringade en jättehärlig vecka på Gotland. Jag skulle vilja åka dit igen.

Christel Göransson
åk 5

Hans Peterson
Studebaker
Peugeot
Älvgatan 62
MORA, tel. 100 00

ORSA KÄTTING
ORSA
Telefon 420 20

Orsa Lastbilcentral
utför alla slags transporter
Tel. 404 30, 404 31

BENGTSSONS BLOMMOR
Tel. 418 40, bost. 443 66
Snittblommor · Krukväxter · Binderier
BEGRAVNINGSBYRÅ, SBF, *tel. 418 40*
Ombesörjer allt inom branschen
interflora

LÄNSSPARBANKEN DALARNA
— HEMMABANKEN
NITTIO KONTOR RUNT OM I DALARNA
ORSA tel. 402 66. Exp.-tider månd.-fred. 9.30 - 15.oo, torsd. även 15.oo - 18.oo

Vackra julblommor
från egna odlingar. Smakfulla ljusdekorationer i alla prislägen. Julblommografera i god tid.
A. Levenius Blommor i Orsa AB
Telefon 400 92
interflora

Orsa Begravningsbyrå
Tel. 400 78, 402 16
Ombesörjer allt i samband med dödsfall
Ombud för Sv. Eldbeg.-föreningen och -kassan

Proffs i sport...
JÄRNIA
Järnbirger AB
Tel. 409 00

Fotoklappar

Agfamatic 50
Kameran som passar såväl ung som "gammal". Tar bra färgkort lekande lätt, med eller utan blixt.
I presentförpackning med färgfilm och blixt till fantastiskt lågt julklappspris. 75: —

Elektronräknare
Hanimex BC 900
Alla räknesätten, procentautomatik, stora gröna siffror. Tydliga knäpptangenter. 88: —
Vi har också Hanimex BMC 901 med fullständigt minne 108: -

Hoffmanns foto
Järnvägsgatan 11, Orsa. Tel. 416 30

OM MIN HUND

Jissa är min hund. Hon är en cockerspaniel. Hon är brun. Hon har en leksak som heter pip. Hon bor i Mora hos min mormor, för vi kan inte ha henne hemma, för det är ingen hemma. Men jag får träffa henne på lördag.

Marit Berglöf
åk 1

BLOD-FÖRGIFTNINGEN

En dag ringde det en flicka till oss och sa, att våran katt Prisse var hos dem. Jag, Anna-Karin och Annica sprang, allt vad vi orkade. På vägen dit träffade vi min bror Nisse, och jag sa till honom: — Skynda dig, Prisse är uppe hos Maria bredvid Fina.

Nisse sa att vi skulle ta en genväg. När vi kom fram, var Nisse redan där, han hade cyklat. Han var alldeles riven i ansiktet. Prisse var lite skadad i ena örat utav en annan katt.

När vi kom hem med Prisse, gav vi Prisse mat, sen tvättade mamma ren såren på Nisse och Prisse.

Men Nisse fick lov att ta en spruta, för det var nära en blodförgiftning. Sen gick allting bra.

Kristina Frisk
åk 5

TRANAN

En morgon när jag skulle gå ut, stannade jag utanför bron. I potatislandet stod en trana. Jag stod alldeles still. Tranan tittade upp och stod sedan still. Hon började sakta gå upp mot lindan. Nästa dag hade jag kameran med mig ut. Då stod tranan på vår gräsmatta. Sedan flög hon.

Stellan Tegnér
åk 3

FAMILJEUTFLYKT

En söndag i oktober åkte hela klassen på utflykt till Blomtäkts fäbodvall. Först åkte vi buss, sen var det två kilometer att gå till fots. När vi kom fram, så gjorde de eld. Då vi grillade korv, så tappade jag korven i elden. Sen lekte vi kurragömma i skogen.

Christer Persson
åk 3

MIN KÄLKE

Tomas och jag har en kälke Den kälken är ingen vanlig kälke. Den har skidor. Den kallas snow-racer. Den är ganska liten. Vår kälke är lättstartad. Den har handbroms. En gång när vi åkte med den, körde vi in i ett snår och Tomas ramlade av. Men han skrattade bara.

Håkan Holgersson
åk 2

Avdragaren BeO (Patent)
Påpressningsdon
Smide & Mek

CF CARLSSON AB
ORSA · Tel. 401 88, 419 11

FRELINS KONDITORI
Telefon 400 27

Medlem av Sveriges Konditorförening och Tårtförmedlingen

BECKMANS TRYCKERI AB
Tel. 402 47

Karin Dahls
Frisérsalong

ORSA KALK
för industri, bygge och jordbruk
AB ORSAKALK
Tel. 502 00

BOMANS PLÅTSLAGERI
Tel. 415 29, bost. 404 65
Järnvägsgatan 25, Orsa
Byggnadsplåtslagerier samt alla övriga slag av plåtslageriarbeten utföres

GUMMI-verkstad
- Bilringar
- Batterier

Orsa Ringcentral
Alf Andersson
Tel. 403 55

Vallåt och polska

Forts. från sid. 5.

av varje låt i notskrift, det andra med data om varje låt, var den finns upptecknad och, i förekommande fall, inspelad. Registren upptar 44 polskor, 16 marscher och gånglåtar, 9 valser samt 12 "övriga" låtar. Det gör 81 låtar — enbart från Orsa. GA:s stora insats var traditionsbärarens. Bara ett fåtal låtar är hans egna. I registren har jag hittat dessa fyra: två polskor utan namn, Digerbergslåten, som blivit något av signaturmelodi för orsaspelmännen samt Stockholmslåten, en gånglåt. När man imponeras av GA:s stora repertoar av orsalåtar, bör man ha i åtanke, att hans kunnande var vida större än detta, om man tar med musik från annat håll. Han var ju under hela sin livstid angelägen att lära sig bra låtar vart han kom.

Jag tycker att Jannes Karlsson har all heder av sitt arbete! Gössa Anders Andersson har gått till historien som en av vårt lands förnämsta spelmän. Alla folkmusikvänner har all anledning att tacka Jannes för att han i skrift bidragit till att dokumentationen över vår spelman nu är nära nog fullständig.

Pelle Jakobsson

ÖLANDSRESAN

När vi var på Öland i somras, gjorde vi ett besök på Ölands södra udde. Dels var vi på fågelstationen, där det flyger över flyttfåglar varje år. Det mest spännande av allt var när vi gick upp i fyren "Långe Jan". Det var jobbigt att gå upp för de 197 trappstegen. På vägen till fastlandet hade en fiskmås tagit plats på den lyktstolpe, som satt högst på Ölandsbron över Kalmar sund.

Bengt Skött
åk 4

FASTER OCH GRÅHUNDEN

Bredvid Frälsningsarmén bor det en farbror, som har en gråhund, men jag vet inte vad den heter. En gång när min faster Ingrid var där, kom hunden fram till henne. Hon visste inte om den var farlig eller ej, så hon rörde den inte. Då gick hunden till sin husse och gnällde. Då talade han om för henne, att hunden gnällde bara, för att hon inte hälsade. Sen sa han åt sin hund att gå och hälsa på henne. Så hunden gick tillbaka igen. När hunden kom fram till henne, klappade hon om honom. Då började han vifta på svansen och var jätteglad.

Anna Långh
åk 5

Skolarkivet

Ett par av de saknade klassböckerna har nu kommit tillrätta. Antalet saknade blir alltså dess bättre allt mindre. Nu saknas endast följande:

Vångsgärde skola läsåret 1934—35 (Ståbi)
Slättbergs skola åk 1-2 läsåret 1950-51 (Roos)
Åberga skola åk 3-4 lå 1954-55 (Hansson)
Kallmora skola åk 7 lå 1949-50 (Cederlund)
Näckådalens skola lå 1919-20 (Larsson)
Skattungbyns östra skola, där alla saknas utom för lå 1941-42, som var skolans sista läsår.
(De namngivna lärarna har naturligtvis ingenting med böckernas försvinnande att göra.)

Håll ögonen öppna, då det städas i katederlådor och materielrum. Och de som nu disponerar skolhusen i Vångsgärde, Slättberg, Åberga och Näckådalen ber vi också om hjälp. (I Skattungbyns östra har jag redan fått komma in och leta.) Kanske någon dagbok hamnat på vinden eller i något gammalt skåp.

En annan sak, som det vore intressant att få rätt på, är Orsa lärarförenings första protokollsbok (för åren 1896—1924). *Hj. H—n.*

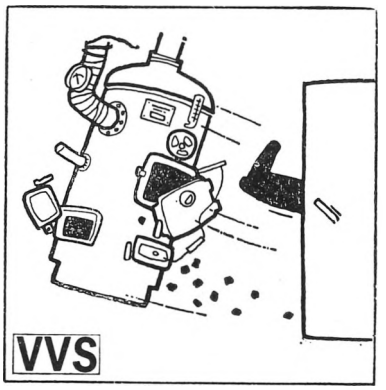

Osar det svavel?
Hårda ord gör ingen gammal villapanna bättre. Satsa på en ny i stället! Våra svenska kvalitetspannor är bränslesnåla, lättskötta, driftsäkra och prisbilliga. Rumsvärmer sköts helt automatiskt. Vi kan villa värme. Rådgör med oss!

wesströms vvs
Orsa, tel. 0250/409 25 växel

Helena Jansson
åk 6

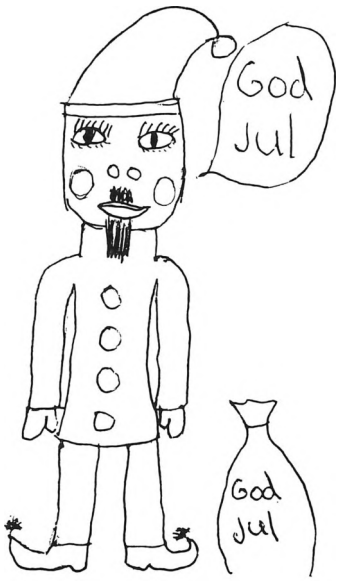

Susanne Johansson
åk 4

Julpristävling

Nu har Du hunnit till sista sidan på årets sista nummer av vår tidning. Då är det dags för den traditionella julpristävlingen. I år blir det en lek med bokstäver — en lek som både unga och gamla kan delta i.

Hur många ord kan du plocka ur vår titel

ORSA SKOLTIDNING

Vi godkänner bara vanliga svenska ord, inga orts- eller egennamn, och Du får bara använda de bokstäver som finns i titeln, t. ex. två S och två O, men bara ett A och ett T.

Skriv alla orden på en lista, som insändes till Orsa Skoltidning, Skolkontoret, 794 00 Orsa senast den 7 jan. Glöm inte att skriva Ditt namn och Din adress vi delar ut priser till dem som lyckas få flest godkända ord. Lycka till!

Red.

ENSAM

Det finns många människor, som är ensamma. — Gamla, unga, ja alla människor kan känna sig ensamma någon gång.

Jag känner en gammal tant, som bor på ålderdomshem. Det finns alltid en massa människor runt omkring henne, men hon känner sig ändå ensam, för det är ingen, som ger sig tid att prata med henne.

En av de första gångerna som jag var och hälsade på henne, berättade hon:

— Min man dog för två år sedan, och den första tiden efter hans död kunde jag inte tänka på något annat. Till slut hade jag gått där och grubblat så länge, att jag blev alldeles borta. Jag brydde mig inte om att svara i telefon, eller att öppna, när det ringde på dörren. Min dotter hade försökt ringa till mig flera gånger, men när hon inte fick något svar, förstod hon, att någonting var fel, och reste hit.

Vi satt och pratade och till slut hade jag berättat för henne hur ensam jag kände mig. Jag hade ju ingen att prata med.

Min dotter erbjöd med en gång att jag skulle få bo hemma hos henne, men hon bor i Stockholm, och där ville jag verkligen inte bo, så jag tackade nej. Sedan, efter många telefonsamtal och diskussioner, hade det blivit bestämt, att jag skulle få bo på ålderdomshemmet, här i min hemstad. Jag var ganska spänd, innan jag kom hit, för jag hade ju bara pratat med min dotter den senaste tiden, och jag visste inte, om de skulle bry sig om mig här på hemmet. I början gick det bra, för de visste om mina problem och försökte hjälpa mig så mycket som möjligt, men så småningom glömde de bort mig.

Nu är jag sängliggande och får aldrig träffa några andra människor än vårdarna, och de har ju inte tid att prata med mig. Jag känner mig hemskt ensam, och jag väntar bara på att få somna ifrån det här.

Sedan slutade den gamla kvinnan prata, och jag kände mig så ledsen för hennes skull. Nu går jag och hälsar på henne så ofta jag kan, och hon har i alla fall fått tillbaka sin livsglädje.

Så tänk på det, ni som känner någon gammal eller ensam människa. Det räcker ju med att man stannar en liten stund och säger några ord. Och de blir så lyckliga.

En elev i åk 9

DEN TUFFA TOMTEN

En julafton när vi väntade på jultomten, så hörde vi ett smattrande ljud. Vi gick ut på trappan och tittade. Borta vid svängen vid vår gatlykta kom en raggarbil, en Dodge V 8 utan ljuddämpare. Efter bilen slängde en släde. Den slängde nästan ner i diket. Det var några fyrkantiga grejor i den. När den kommer närmare, såg vi, att det var paket. Den stannade. Ur bilen steg tomten med högklackade bots.

När vi hade fått paketen, så åkte han. Jag tyckte i alla fall, att det var kul den julen.

Göran Bäcker
åk 4

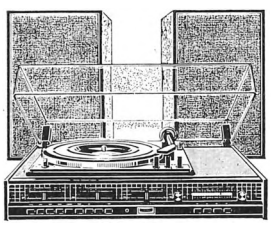

Centrum
Centrum X 9001
En ovanligt elegant
HiFi-stereoanläggning
Uteffekt: 2×30 watt sinus
Distorsion: max. 0,6 %
Automatisk skivspelare
Helt klar för mottagning
av stereosändningar på FM

Piano-Nisse
Musik
Radio · TV
Tel. 406 04

ORSA SKOLTIDNING
Nr 185 · 11 december 1975
Utgives av Orsa Lärareförening
Ansvarig utgivare: S.-O. Bjärkmar
Red. Christina Hjelte, tel. 412 65
Postgirokonto 13 65 58 - 4

Prenumeration sker genom insättning å tidningens postgiro av 10 kr. Skriv tydligt namn och adress å girokortets kupong.

Upplaga 1.650 ex. Beckmans Tryckeri AB, Orsa, 1975 Pris kr 2:-.